Socialförsäkringsutskottets betänkande 1987/88:20

om studiestöd m.m.

SfU
1987/88:20

Utskottet behandlar i detta betänkande de i proposition 1987/88:100, bil. 10 (utbildningsdepartementet) under litt. E Studiestöd m.m. upptagna anslagen E 1 – E 3 och E 5 – E 8, jämte motioner.

ÅTTONDE HUVUDTITELN

Propositionen

Regeringen har i proposition 1987/88:100, bil. 10 under litt. E Studiestöd m.m. föreslagit riksdagen att

(E 1) godkänna att 37 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att delvis finansiera anslaget,

(E 1) till *Centrala studiestödsnämnden m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisa ett ramanslag av 91 394 000 kr.,

(E 2) till *Ersättning till vissa myndigheter för deras handläggning av studiesocialt stöd* för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 16 705 000 kr.,

(E 3) till *Studiehjälp m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 2 024 745 000 kr.,

(E 5) anta ett inom utbildningsdepartementet upprättat förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),

(E 5) godkänna de riktlinjer till länsfördelning av medel till vuxenstudiestöd och uppsökande verksamhet på arbetsplatser som förordats i propositionen,

(E 5) godkänna vad som i propositionen förordats om förlängd försöksverksamhet med kollektiv ansökan om internatbidrag för handikapp- och pensionärsorganisationer,

(E 5) godkänna att 1 109 500 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera anslaget,

(E 5) till *Vuxenstudiestöd m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisa ett reservationsanslag av 1 109 500 000 kr.,

(E 6) godkänna att 38 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera anslaget,

1 *Riksdagen 1987/88. 11 saml. Nr 20*

(E 6) till *Timersättning vid vissa vuxenutbildningar* för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 138 970 000 kr.

(E 7) till *Kostnader för avskrivning och inlösen av vissa studielån med statlig kreditgaranti* för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 30 000 kr.,

(E 8) medge att anslagsposten till produktion av studielitteratur för synskadade högskolestuderande m.fl. får återgå till att bli förslagsvis betecknad,

(E 8) medge att högskolestuderande som är s.k. dyslektiker skall kunna få studielitteratur i form av talböcker bekostade ur förevarande anslag,

(E 8) medge att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 3 100 000 kr. för budgetåret 1989/90 som förordats i propositionen,

(E 8) till *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* för budgetåret 1988/89 anvisa ett förslagsanslag av 97 578 000 kr.

Det i propositionen framlagda lagförslaget finns intaget som bilaga till betänkandet.

Motionerna

1987/88:Sf401 av Lennart Brunander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av ändrade och likformiga regler för gymnasieelevernas resor.

1987/88:Sf402 av Berit Löfstedt och Viola Furubjelke (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utredning av formerna för samhällsstöd i vissa fall.

1987/88:Sf403 av Barbro Nilsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om prioriteringsgrunderna för fördelning av studiestöd.

1987/88:Sf405 av Berit Oscarsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vuxenutbildningsavgiften.

1987/88:Sf406 av Berit Oscarsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om villkoren för korttidsstudiestöd.

1987/88:Sf407 av Berit Oscarsson m.fl. (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att timersättning bör utgå även för restid.

1987/88:Sf408 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar höja vuxenutbildningsavgiften med + 0,1 %,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat antal vuxenstudiestöd.

Motiveringen återfinns i motion Ub266.

1987/88:Sf409 av Carl Bildt m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att studiehjälp i ökad omfattning skall kunna utgå vid studier utomlands enligt vad som i motionen anförts.

2. att riksdagen hos regeringen begär översyn av vuxenstudiestödet i enlighet med vad som i motionen anförts.

Motiveringen återfinns i motion Ub806.

1987/88:Sf410 av Ylva Annerstedt m.fl. (fp) vari yrkas att riksdagen begär att regeringen återkommer med förslag till användning av de i motionen föreslagna besparingarna på vuxenutbildningsavgiftsmedel om 148 246 000 kr. i syfte att bl.a. förbättra studiemedelssystemet.

Motiveringen återfinns i motion Ub271.

1987/88:Sf412 av Ing-Marie Hansson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bidragstiden för inackorderingsbidrag.

1987/88:Sf413 av Barbro Sandberg m.fl. (fp) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag om en utredning för att pröva en jämnare fördelning av bidragsbeloppet inom det särskilda vuxenstudiestödet,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kostnadstäckning vid internatbidragets olika ansökningsformer,

3. att riksdagen beslutar att avbryta försöksverksamheten med möjlighet för pensionärsorganisation att kollektivt ansöka om internatbidrag,

4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kvinnors möjlighet till SVUX,

5. att riksdagen hos regeringen begär en ändring i lagen om allmän försäkring (AFL) 3 kap. 5 § enligt vad som i motionen anförts.

1987/88:Sf414 av Jan Hyttring (c) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar anslå 8 800 000 kr. i statsbidrag till studerandehälsovården för budgetåret 1988/89,

2. att riksdagen beslutar anslå 300 000 kr. som ett särskilt engångsanslag för metodutveckling av förebyggande verksamhet inom studerandehälsovården.

1987/88:Sf419 av Erkki Tammenoksa m.fl. (s) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om vuxenstudiestödet till grundskolestuderande,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en försöksverksamhet med samordnad SYO-funktion,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändring av regler till särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa.

1987/88:Sf420 av Stina Gustavsson och Marianne Andersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ekonomiska stödåtgärder för vissa studerande vid folkhögskola.

1987/88:Sf421 av Birgitta Rydle m.fl. (m) vari yrkas

1. att riksdagen beslutar att studiebidrag för studier utomlands skall utgå i enlighet med CSN:s förslag,

2. att riksdagen beslutar att tillföra anslaget E 3. Studiehjälp för ändamålet utlandsstudier 15 000 000 kr.,

3. att riksdagen beslutar att de särskilda anslagsposterna under anslaget E 5. Vuxenstudiestöd, Uppsökande verksamhet på arbetsplatser samt Planering av uppsökande verksamhet och utbildning av studieorganisatörer avskaffas,

4. att riksdagen under anslaget E 5. till särskilt vuxenstudiestöd för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 700 000 000 kr.,

5. att riksdagen under anslaget E 5. till korttidsstudiestöd för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 152 000 000 kr.,

6. att riksdagen godkänner att 917 000 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera anslaget E 5. Vuxenstudiestöd m.m.,

7. att riksdagen till E 5. Vuxenstudiestöd m.m. för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 917 000 000 kr.,

8. att riksdagen godkänner att 35 700 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera anslaget E 6. Timersättning vid vissa vuxenutbildningar,

9. att riksdagen till E 6. Timersättning vid vissa vuxenutbildningar för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 136 570 000 kr.

Motiveringen återfinns i motion Ub816.

1987/88:Sf422 av Pär Granstedt m.fl. (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om kollektiv ansökan om korttidsstudiestöd.

Motiveringen återfinns i motion Ub401.

Utskottet

E 1. Centrala studiestödsnämnden

Centrala studiestödsnämnden (CSN) är central förvaltningsmyndighet för ärenden om studiesocial verksamhet. CSN är chefsmyndighet för sex studiemedelsnämnder som handlägger ärenden om studiemedel och för 24 vuxenutbildningsnämnder som har hand om ärenden om vuxenstudiestöd och bidrag till uppsökande verksamhet på arbetsplatser.

De sammanlagda kostnaderna för administrationen av vuxenstudiestöden beräknas i propositionen till 37 100 000 kr. I propositionen begärs godkännande av att ett motsvarande belopp av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att delvis finansiera anslaget. Totalt föreslås att till anslaget E 1 anvisas ett ramanslag av 91 394 000 kr.

Utskottet har ingen erinran mot propositionens förslag i nu behandlad del.

E 2. Ersättning till vissa myndigheter för deras handläggning av studiesocialt stöd

Från anslaget bestrids kostnaderna för portoavgifter och avgifter till kronofogdemyndigheter och tingsrätter för viss kravverksamhet.

I propositionen föreslås att till anslaget E 2 för budgetåret 1988/89 skall anvisas ett förslagsanslag av 16 705 000 kr.

Utskottet biträder förslaget.

E 3. Studiehjälp m.m.

Från anslaget bestrids kostnaderna för studiehjälp.

Studiehjälpen består förutom av studiebidraget av olika tillägg. Studiebidraget är samordnat med det allmänna barnbidraget och utgår för närvarande med 485 kr. per månad. Inackorderingstillägg utgår med 770–1 550 kr. per månad utan ekonomisk prövning, medan extra tillägg förutsätter en sådan prövning och utgår med 220–660 kr. per månad. Inom studiehjälpssystemet finns även möjlighet att få återbetalningspliktiga studiemedel.

Det nämnda inackorderingstillägget utgår till elever som måste bo inackorderade på studieorten. Tillägget utgår med ett schabloniserat belopp vars storlek är beroende på avståndet till hemorten. Enligt 3 kap. 5 § studiestödslagen utgår inackorderingstillägg för sådan del av läsår under vilken den studerande bedriver studier. Därvid beaktas endast hela, sammanhängande tidsperioder under ett kalenderhalvår om 15 dagar för heltidsstuderande och 30 dagar för deltidsstuderande.

I propositionen framhålls att familjer med barn som går i skola på annan ort har stora utgifter för hyra, hemresor, fördyrade matkostnader och andra ökade levnadsomkostnader. Inackorderingstilläggen, som täcker en del av dessa merutgifter, har ökats i betydande utsträckning de senaste budgetåren. Även för nästa budgetår föreslås en höjning av inackorderingstilläggen för att kompensera en prisökning om 6 %. Höjningen innebär att inackorderingstillägget från den 1 juli kommer att utgå med lägst 810 och högst 1 630 kr. per månad.

I motion Sf412 påpekar Ing-Marie Hansson att inackorderingstillägg utgår för tiden den 1 september – den 31 maj medan den studerande oftast är tvungen att hyra bostad på studieorten från augusti månad t.o.m. juni månad. Hon föreslår att en översyn görs som belyser kostnaderna för utgivande av inackorderingstillägg även för dessa månader.

Utskottet har erfarit att en utvärdering av effekterna av inackorderingstillägget redan pågår inom CSN. Med hänsyn härtill bör motion Sf412 inte föranleda någon riksdagens åtgärd. Utskottet tillstyrker propositionens förslag om höjning av inackorderingstillägget.

För gymnasieelevernas dagliga resor utgår statsbidrag till länstrafikföretagen som skall ansvara för elevernas dagliga resor till och från skolan. Länstrafikföretaget avgör om en elevs resor skall göras med kollektivtrafik eller, om möjlighet att resa kollektivt saknas, på annat sätt. Elever som åsamkas kostnader för sina resor till skolan skall ersättas för detta av trafikföretaget.

Lennart Brunander begär i motion Sf401 ändrade regler för gymnasieelevernas resor. Större hänsyn skall tas till elevens behov av kort resväg. Motionären anser att de elever som har så lång restid att de kan få inackorderingstillägg i stället skall kunna få resebidrag för resa med egen bil med belopp upp till inackorderingstilläggets belopp. Bedömningen av rätten

till reseersättning måste bli lika över hela landet. Man bör därför ifrågasätta om det är den som är ansvarig för trafiken som skall besluta om att resebidrag skall utgå.

I propositionen anförs att nuvarande system för reseersättningar till gymnasieeleverna har varit föremål för kritik på vissa punkter såväl från länstrafikföretagens som från elevernas sida. Med anledning härav har CSN haft i uppdrag att pröva om det finns andra sätt än det nuvarande att tillförsäkra gymnasieeleverna ersättning för deras resekostnader. Enligt departementschefen pågår för närvarande förhandlingar mellan CSN och Svenska kommunförbundet, Landstingsförbundet samt Svenska lokaltrafikföreningen, som syftar till en försöksverksamhet under tre år fr.o.m. den 1 januari 1989 i fråga om principerna och villkoren för statsbidraget till gymnasieelevernas dagliga resor. I propositionen framhålls att det inom försöksverksamheten bör finnas en skyldighet för länstrafikföretagen att utbetala kontantersättning till de elever som skulle få en orimligt lång daglig restid om de utnyttjade kollektivtrafiken.

Utskottet anser att det finns skäl att avvakta ovannämnda försöksverksamhet, och motion Sf401 bör därför inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Studiehjälp för studier i ett land utanför Norden kan endast beviljas svensk medborgare om studierna inte med lika stor fördel kan bedrivas vid svensk läroanstalt. För studier vars allmänna inriktning motsvarar svensk gymnasieskola beviljas i enlighet härmed inte studiehjälp. Om den studerandes föräldrar är bosatta utomlands beviljas dock studiehjälp för gymnasiala studier i det land där föräldrarna bor.

CSN har i sin anslagsframställning för budgetåret 1988/89 föreslagit att studiebidrag skall kunna utgå för ett års studier på gymnasial nivå utomlands även om motsvarande utbildning finns i Sverige. Detta skall till en början gälla alla elever som studerar utomlands via de organisationer som arrangerar utbyte med utländska skolor och som med konsumentverket undertecknat "Överenskommelse om Internationella ungdomsutbyten". Enligt CSN bör även studerande som reser utomlands för studier på annat sätt kunna beviljas studiebidrag om den studerande kan visa att utbildningen har godtagbar kvalitet. CSN har beräknat att förslaget innebär en ökad utgift om 15 milj. kr.

Departementschefen har, främst av statsfinansiella skäl, avvisat CSN:s förslag i denna fråga.

Frågan om studiehjälp vid studier utomlands tas upp i två motioner. I motion Sf409 yrkande 1 av Carl Bildt m.fl. yrkas att studiehjälp skall kunna utgå i ökad omfattning vid studier utomlands. I första hand bör studiebidrag kunna utgå för studier utomlands under ett år. Vidare begärs i motion Sf421 av Birgitta Rydle m.fl. att studiebidrag skall kunna utgå i enlighet med CSN:s nämnda förslag (yrkande 1) och att medel härför anslås med 15 milj. kr. (yrkande 2).

Utskottet är i och för sig positivt till att studiehjälp kan utgå under något års gymnasiestudier utomlands. I likhet med departementschefen anser utskottet dock att en utökning av möjligheterna att erhålla studiebidrag för studier utomlands för närvarande inte kan genomföras av statsfinansiella

skäl. Motionerna Sf409 yrkande 1 och Sf421 yrkandena 1 och 2 avstyrks således.

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till medelsanvisning till anslaget Studiehjälp m.m. för budgetåret 1988/89.

E 5. Vuxenstudiestöd m.m.

Under anslaget Vuxenstudiestöd m.m. bestrids, förutom utgifter för särskilt vuxenstudiestöd, korttidsstudiestöd och internatbidrag, även bidrag som utgår för uppsökande verksamhet på arbetsplatser, planering av uppsökande verksamhet, utbildning av studieorganisatörer och information om vuxenstudiestödet.

Anslaget finansieras genom medel från vuxenutbildningsavgiften, som för närvarande utgör 0,27 % av den totala lönesumman. Avgiften erläggs i form av arbetsgivaravgift men däremot inte som egenavgift. Genom vuxenutbildningsavgiften finansieras – förutom vuxenstudiestöd och administrationen härav – i sin helhet anslaget C 7. Bidrag till viss central kursverksamhet samt till viss del anslagen C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. och E 6. Timersättning vid vissa vuxenutbildningar.

I propositionen anför departementschefen att han finner det ytterst angeläget att öka resurserna till framför allt de långa vuxenstudiestöden (SVUX). I detta syfte föreslås att överföringen till anslaget C 4. Bidrag till studieförbunden m.m., som i dag uppgår till 89 milj. kr., minskas till 70 milj. kr. för nästa budgetår och att de medel som därvid frigörs används till förstärkning av det särskilda vuxenstudiestödet. Med hänsyn härtill beräknas tillgängligt utrymme under anslaget Vuxenstudiestöd m.m. för budgetåret 1988/89 till 1 109,5 milj. kr.

Vuxenstudiestöd kan utgå i form av särskilt vuxenstudiestöd vid längre studier till studerande på grundskole- och gymnasieskolenivå samt till studerande som genomgår yrkesteknisk högskoleutbildning. Det särskilda vuxenstudiestödet utgår med dels en bidragsdel, dels en lånedel. Bidragsdelen utgick ursprungligen efter samma beräkningsgrund till alla stödtagare, nämligen 65 % av det utbildningsbidrag som den studerande skulle ha fått vid arbetsmarknadsutbildning. Fr.o.m. budgetåret 1984/85 är dock stödet differentierat och utgår med olika belopp till medlemmar i arbetslöshetskassa och övriga. Medlem i arbetslöshetskassa, som är berättigad till dagpenning eller är utförsäkrad, erhåller liksom tidigare ett skattepliktigt bidrag motsvarande 65 % av utbildningsbidraget. Den som har vårdnaden om barn eller är underhållsskyldig för barn erhåller dessutom barntillägg med 0,09 % av basbeloppet per barn och dag. Till övriga studerande utgår vuxenstudiebidrag med 32,5 % av utbildningsbidraget. Barntillägg utgår inte till denna grupp. Utöver bidragsdelen kan särskilt vuxenstudiestöd utgå i form av återbetalningspliktiga studiemedel. Lånedelen utgör i princip skillnaden mellan utbildningsbidraget och vuxenstudiebidraget.

För kortare utbildningar såsom vissa studiecirklar och korta utbildningar vid komvux eller folkhögskola kan korttidsstudiestöd och internatbidrag utgå.

Departementschefen beräknar att 781,5 milj. kr. av avgiftsmedlen kan

avsättas till det särskilda vuxenstudiestödet och att härigenom ett ökat antal studerande skall få tillgång till stödet. Kostnaderna för korttidsstudiestöd beräknas i propositionen till 212 milj. kr., vilket beräknas ge utrymme för att ett oförändrat antal personer skall komma i åtnjutande av stödet. Kostnaderna för bidrag till uppsökande verksamhet på arbetsplatser beräknas till 40 milj. kr. och kostnader för planering m.m. av uppsökande verksamhet och utbildning av fackliga studieorganisatörer till 15 milj. kr., vilket innebär en höjning av beloppen med 5 resp. 2 milj. kr. jämfört med innevarande budgetår. I propositionen anför departementschefen att han har för avsikt att lägga fram en proposition om ett förbättrat studiemedelssystem. Förslagen i denna proposition kan direkt eller indirekt komma att påverka vuxenstudiestöden. Departementschefen avser därför att senare föreslå regeringen en översyn av det särskilda vuxenstudiestödet och dess regelsystem.

Besparingar inom vuxenstudiestödet berörs i två motioner. Således förelår Birgitta Rydle m.fl. i motion Sf421 yrkandena 3–7 att till anslaget Vuxenstudiestöd m.m. i besparingssyfte skall anvisas ett belopp som är 192,5 milj. kr. lägre än det som föreslagits i propositionen eller 917 milj. kr. Besparingen bör enligt motionärerna tillföras anslaget C 4. Bidrag till studieförbunden m.m. under utbildningsdepartementets huvudtitel. Medelsanvisningen till detta anslag behandlas av utbildningsutskottet. De i motionen föreslagna medlen för vuxenstudiestöd föreslås fördelade med 700 milj. kr. för särskilt vuxenstudiestöd, 61 milj. kr. för särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa och 152 milj. kr. för korttidsstudiestöd. Medel för kostnader för uppsökande verksamhet, planering m.m. av uppsökande verksamhet och utbildning av studieorganisatörer bör enligt motionärerna inte längre anvisas eftersom sådan verksamhet nu pågått under en relativt sett lång tid. Även i motion Sf410 av Ylva Annerstedt m.fl. anförs att vissa besparingar bör göras inom vuxenstudiestödet, och motionärerna begär förslag till användning av de vuxenutbildningsavgiftsmedel om 148 246 000 kr. som därigenom kan frigöras.

Ökade resurser för vuxenstudiestödet föreslås, å andra sidan, i två motioner. I motion Sf405 påtalar Berit Oscarsson m.fl., såvitt nu är i fråga, att behovet av vuxenstudiestöd är så stort att vuxenutbildningsmedlen i sin helhet bör användas för vuxenstudiestöden och dess administration. Motionärerna önskar ett tillkännagivande härom. Lars Werner m.fl. framhåller i motion Sf408 att det är nödvändigt att öka de ekonomiska resurserna för att förbättra möjligheterna att använda utbildning av vuxna som ett fördelningspolitiskt instrument. Motionärerna begär därför att vuxenutbildningsavgiften skall höjas från 0,27 % till 0,37 % av avgiftsunderlaget (yrkande 1). De härigenom ökade intäkterna bör användas för att kunna öka antalet vuxenstudiestöd (yrkande 2).

Syftet med vuxenstudiestödet, och därmed även vuxenutbildningsavgiften, är att öka möjligheterna för kortutbildade vuxna att studera och då främst för dem som är förvärvsarbetande. På grund av det statsfinansiella läget har efter hand betydande belopp i besparingssyfte förts över från vuxenutbildningsmedlen till folkbildningsändamål. I den förevarande propositionen föreslås dock, såsom ovan redovisats, en kraftigt minskad överföring av medel till sådant ändamål, vilket utskottet med tillfredsställelse noterar.

Mot denna bakgrund motsätter sig utskottet en sådan urholkning av vuxenstudiestödet, som förslagen i motion Sf421 och motion Sf410 innebär.

Utskottet anser att det i och för sig är önskvärt att vuxenutbildningsmedlen, som avsikten ursprungligen var, används enbart för vuxenstudiestöden och dess administration. På grund av det statsfinansiella läget kan utskottet dock inte tillstyrka att överföringen till folkbildningsändamål helt upphör. Med hänsyn till samhällsekonomin kan utskottet inte heller tillstyrka ett ökat avgiftsuttag för att förbättra vuxenutbildningen och de vuxenstuderandes ekonomiska villkor.

Med det anförda tillstyrker utskottet regeringens förslag till medelsanvisning under anslaget Vuxenstudiestöd m.m. och avstyrker bifall till motionerna Sf421 yrkandena 3–7, Sf410, Sf408 yrkandena 1 och 2 samt Sf405 i nu behandlad del.

I motion Sf405 begär Berit Oscarsson m.fl., såvitt nu är i fråga, ett tillkännagivande om att även egenföretagare borde vara skyldiga att betala vuxenutbildningsavgift. Motionärerna påpekar att, trots att egenföretagare inte betalar någon avgift, får organisationer såsom LRF, småföretagens riksorganisation m.fl. medel från anslaget Vuxenstudiestöd m.m. för uppsökande verksamhet och utbildning av studieorganisatörer.

Frågan om egenföretagare skall erlägga vuxenutbildningsavgift har tidigare behandlats av utskottet. I betänkandet SfU 1985/86:14 anförde utskottet att vissa organisationer för egenföretagare visserligen kunde få del av bl.a. medel för uppsökande verksamhet men att egenföretagarna inte kunde söka vissa stöd. För att vuxenutbildningsavgift skulle kunna tas ut av egenföretagare krävdes därför enligt utskottets mening en översyn av det totala utnyttjandet av avgiftsmedlen.

Utskottet, som konstaterar att egenföretagare fortfarande inte är berättigade till vissa stöd, vidhåller sin inställning att frågan om egenföretagares avgiftsskyldighet måste ses mot bakgrund av deras möjlighet till utnyttjande av avgiftsmedlen. Utskottet avstyrker därför bifall till motion Sf405 i denna del.

Såsom ovan nämnts differentierades det särskilda vuxenstudiestödet fr.o.m. budgetåret 1984/85 i syfte att skapa utrymme för en höjd ersättning till studerande, i första hand familjeförsörjare, som avstår från inkomst för att börja studera.

I motion Sf413 tar Barbro Sandberg m.fl. upp två frågor som berör differentieringen av det särskilda vuxenstudiebidraget. I motionen anges att en förändring av beräkningsgrunderna för bidraget, t.ex. genom att ett enhetligt belopp utges till alla bidragstagare, skulle medföra att bidrag skulle kunna utgå till betydligt fler sökande än vad som är möjligt med nuvarande system. I yrkande 1 begär motionärerna därför en utredning om en jämnare fördelning av bidragsbeloppet. Motionärerna anför vidare att differentieringen innebär att de kvinnor som varit hemma och vårdat barn inte kan få det högre beloppet. En utvärdering bör ske av hur särskilt kvinnorna drabbats av differentieringen. Motionärerna begär i yrkande 4 ett tillkännagivande härom.

Motionsyrkanden om differentieringen av det särskilda vuxenstudiestödet har tidigare behandlats av utskottet (se senast SfU 1986/87:11). Utskottet har

därvid framhållit att antalet förvärvsarbetande som sökt och fått vuxenstudiestöd hade ökat markant efter det att stödet differentierats. Ett slopande av differentieringen skulle enligt utskottets mening medföra antingen ett kraftigt minskat antal stöd eller en betydande kostnadsökning. Utskottet ansåg sig inte kunna medverka till något av dessa alternativ.

Utskottet, som vill understryka betydelsen av att kortutbildade förvärvsarbetande bereds möjlighet att studera, anser med hänsyn till den aviserade översynen av vuxenstudiestödet att motion Sf413 yrkandena 1 och 4 inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Erkki Tammenoksa m.fl. framhåller i motion Sf419 yrkande 1 att stödet till grundskolestuderande vuxna bör bestå enbart av bidrag. Motionärerna anser att ingen skall behöva skuldsätta sig för att skaffa sig kunskaper på en utbildningsnivå som är obligatorisk för alla ungdomar. Utrymme för en sådan förändring kan åstadkommas genom att det särskilda vuxenstudiestödet för studier på gymnasial nivå differentieras. Motionärerna begär ett tillkännagivande härom.

Särskilt vuxenstudiestöd utgår i första hand till studerande på grundskolenivå. Målsättningen är att den som studerar på denna nivå inte skall behöva skuldsätta sig genom att uppbära studiemedel, utan i stället få särskilt vuxenstudiestöd. Med hänsyn härtill och till den planerade översynen av det särskilda vuxenstudiestödet och dess regelsystem anser utskottet att inte heller motion Sf419 yrkande 1 bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Korttidsstudiestödet är som nämnts avsett för kortare utbildningar. Det ersatte fr.o.m. den 1 juli 1987 de tidigare stödformerna timstudiestöd och dagstudiestöd. Korttidsstudiestödet utgår med 44 kr. för varje arbetstimme som den studerande förlorar arbetsinkomst. Stödet kan beviljas för en utbildning som pågår under högst 14 dagar i följd. Korttidsstudiestöd kan dock för sådan utbildning utgå för högst 8 timmar per dag under högst 10 dagar. Korttidsstudiestöd kan även beviljas för en utbildning som pågår under mer än 14 kalenderdagar i följd om utbildningen inte är av heltidsomfattning. Stödet utgår i sådant fall för högst 8 timmar per vecka. I propositionen föreslås inga regelförändringar för korttidsstudiestödet men ersättningen föreslås höjd till 46 kr. per timme.

I motion Sf406 begär Berit Oscarsson m.fl. ett tillkännagivande om att korttidsstudiestödet, som i dag således utgår för högst 8 timmar per dag vid heltidsstudier och 8 timmar per vecka vid deltidsstudier, skall kunna utgå för samtliga timmar med inkomstbortfall. Motionärerna pekar på att vissa yrkeskategorier med oregelbunden arbetstid ofta har längre arbetsdagar än 8 timmar.

Reglerna om korttidsstudiestöd infördes såsom ovan nämnts den 1 juli 1987. Utskottet anser att det ännu är för tidigt att bedöma effekterna av villkoren för korttidsstudiestödet. Utskottet vill vidare framhålla att en utökning av antalet timmar som berättigar till stöd skulle kunna medföra att stödet blir tillgängligt för färre antal studerande. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Sf406. Utskottet tillstyrker regeringens förslag om höjd ersättning för korttidsstudiestödet.

Till korttidsstudiestödet kan även utgå internatbidrag. Det utgår efter behovsprövning till den som måste bo inackorderad vid folkhögskola och

avser ersättning för resa, kost och logi. Bidraget utgår för närvarande med 220 kr. per dygn men beloppet föreslås i propositionen höjt till 235 kr. per dygn.

Ansökan om korttidsstudiestöd kan göras såväl av enskild person som kollektivt av fackliga organisationer för fördelning bland arbetstagare. Fr.o.m. år 1987 har pensionärs- och handikapporganisationer fått möjlighet att under en tvåårig försöksperiod göra kollektiv ansökan om korttidsstudiestödens internatbidrag. I propositionen föreslås att försöksperioden förlängs till utgången av år 1989. Departementschefen räknar med att en första utvärdering av verksamheten skall kunna ske under våren 1988 och att han skall kunna återkomma till riksdagen i frågan i samband med 1989 års budgetproposition.

I motion Sf413 (yrkande 3) av Barbro Sandberg m.fl. begärs att försöksverksamheten med kollektiv ansökan om internatbidrag från pensionärsorganisationerna avbryts. Som skäl härför anges att de begränsade resurserna för vuxenstudiestödet bör användas för att finansiera studier för personer i arbetsaktiv ålder.

Pär Granstedt m.fl. begär i motion Sf422 ett tillkännagivande om att kollektiv ansökan om korttidsstudiestöd borde kunna göras även av organisationer liknande LRF och småföretagens riksorganisation. Ett sådant ansökningsförfarande skulle nämligen underlätta för många som saknar studietradition och erfarenhet av studiestöd att delta i t.ex. internatkurser vid folkhögskola.

Frågan om rätten för pensionärsorganisation att göra kollektiv ansökan om internatbidrag har behandlats av utskottet såväl inför riksdagens godkännande av försöksverksamheten 1985/86 som under föregående riksmöte (SfU 1985/86:14 resp. 1986/87:11). Utskottet har därvid framhållit att utskottet inte ville motsätta sig att även pensionärsorganisationerna fick möjlighet till kollektiv ansökan eftersom det endast var fråga om en tvåårig försöksverksamhet. Utskottet erinrade också om att någon övre åldersgräns för det dåvarande dagstudiestödet inte fanns och att det bland ålders- och förtidspensionärer fanns ett stort antal kortutbildade. Utskottet framhöll dock att med de begränsade resurser som vuxenstudiestödet har bör stödet företrädesvis utgå till dem som är i aktiv ålder.

Med hänvisning till vad utskottet tidigare anfört och då försöksverksamheten skall utvärderas med början under våren 1988 föreslår utskottet att riksdagen godkänner den föreslagna förlängningen av försöksverksamheten, och motion Sf413 yrkande 3 avstyrks följaktligen.

Beträffande frågan om kollektiv ansökan av företagarorganisationer vill utskottet erinra om att egenföretagare har rätt att ansöka om internatbidrag men däremot inte om korttidsstudiestöd. Utskottet anser sig för närvarande inte kunna tillstyrka en utvidgning av möjligheterna till kollektiv ansökan av internatbidrag utan anser att resultatet av den ovan nämnda försöksverksamheten för handikapp- och pensionärsorganisationer bör avvaktas. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motion Sf422.

Som ovan nämnts utgår internatbidrag för närvarande med 220 kr. per dygn. Vid ansökan om bidraget från enskild studerande gäller att om den genomsnittliga kostnaden uppgår till minst 110 kr. per dag utgår ett

internatbidrag om 220 kr. för varje sådan dag. Om internatbidrag inte kan utgå enligt nämnda beräkning kan bidrag ändå utgå för så många dagar som motsvarar de totala kostnaderna dividerat med 220 och avrundat nedåt till helt tal. Om ansökan sker av en facklig organisation utgår däremot alltid ersättning för de faktiska kostnaderna, dock högst i genomsnitt 220 kr. per dygn.

I motion Sf413 yrkande 2 hemställer Barbro Sandberg m.fl. om ett tillkännagivande angående kostnadstäckning vid internatbidragets olika ansökningsformer. Motionärerna anser att endast de faktiska kostnaderna upp till storleken av internatbidraget skall täckas oavsett om ansökan görs kollektivt eller enskilt.

Av de ovan redovisade bestämmelserna följer att ersättning för kostnaderna vid internat kan variera något beroende på om ansökan görs kollektivt eller av en enskild. Med hänsyn till att kostnaderna vid internatvistelse i regel får antas överstiga internatbidragets nivå lär dock variationerna inte ha någon större praktisk betydelse. Utskottet avstyrker därför bifall till motion Sf413 yrkande 2.

I maj 1985 fick CSN i uppdrag att se över den länsvisa fördelningen av medel för vuxenstudiestöd. CSN har i sin anslagsframställning aktualiserat vissa förslag. I enlighet med CSN:s förslag förordas i propositionen följande riktlinjer för fördelningen av medel för vuxenstudiestöd och uppsökande verksamhet mellan länen. Medlen för särskilt vuxenstudiestöd fördelas med hänsyn enbart till utbildningsstrukturen, medan medlen för korttidsstudiestöd fördelas med hänsyn till såväl utbildningsstrukturen som till förekomsten av skiftarbete. Medlen för uppsökande verksamhet fördelas med hänsyn till utbildningsstrukturen, men viss hänsyn bör också tas till glesbygdslän med stora avstånd. I propositionen begärs riksdagens godkännande av de förordade riktlinjerna.

I fråga om korttidsstudiestöden anförs i propositionen att målen för dessa ligger fast och att stöden med prioritet skall ges till sökande med kort tidigare utbildning och stort behov av utbildning och studiestöd. Vidare görs en hänvisning till 1987 års budgetproposition, i vilken angavs att, förutom kort tidigare utbildning, svåra arbetsförhållanden skulle vara de viktigaste kriterierna. Härutöver skulle en helhetsbedömning av den sökandes sociala och ekonomiska situation kunna göras. I årets budgetproposition tilläggs att stöden i större utsträckning än vad som sker i dag bör kunna beviljas för grundläggande studier i allmänna ämnen, typ svenska, engelska, matematik och samhällskunskap. Vidare borde de regelförändringar som det samordnade korttidsstudiestödet innebar vara ägnade att underlätta ämnesstudier i studiecirklar eller komvux. I propositionen anges dessutom att rena funktionsutbildningar i första hand bör finansieras med andra medel än vuxenstudiestöd.

Barbro Nilsson m.fl. begär i motion Sf403 ett tillkännagivande angående prioriteringsgrunderna för fördelning av korttidsstudiestöd. Motionärerna framhåller att prioriteringen av de kortutbildade medfört att man inte uppmärksammat gruppen med enbart gymnasieutbildning, vilka i dag måste betraktas som kortutbildade.

Utskottet instämmer i vad som i propositionen anförts om prioriterings-

grunderna för korttidsstudiestödet och avstyrker därmed bifall till motion Sf403. Utskottet anser vidare att de i propositionen förordade riktlinjerna för fördelning av medel för vuxenstudiestöd och uppsökande verksamhet mellan länen bör godkännas av riksdagen.

En samlad översyn av hela vuxenstudiestödet inbegripet finansieringssystemet och det särskilda vuxenstudiestödet för arbetslösa begärs av Carl Bildt m.fl. i motion Sf409 yrkande 2. Motionärerna framför bl.a. kritik mot att korttidsstudiestödet i huvudsak utnyttjas för fackliga kurser och att det därför kan ifrågasättas om stöden går till den avsedda målgruppen.

Utskottet anser att motionärerna delvis är tillgodosedda genom att en översyn av det särskilda vuxenstudiestödet och dess regelsystem redan planeras inom regeringskansliet. Vad gäller motionärernas kritik mot korttidsstudiestödets fördelning vill utskottet erinra om vad som uttalats i propositionen om att stödet inte i första hand bör beviljas för rena funktionsutbildningar. Mot bakgrund härav bör motion Sf409 yrkande 2 inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Särskilda medel motsvarande 0,014 % av vuxenutbildningsavgiften avsätts sedan budgetåret 1984/85 till ett särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa. Medlen fördelas av CSN till olika län.

I motion Sf419 yrkande 3 föreslår Erkki Tammenoksa m.fl. att medel för särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa skall kunna utgå till strukturdrabbade områden eller till län där konkurrensen om det särskilda vuxenstudiestödet för grundskolestudier är hård. Motionärerna begär ett tillkännagivande till regeringen härom.

Som ovan angivits planeras en översyn inom regeringskansliet av det särskilda vuxenstudiestödet. Utskottet anser att resultatet av denna översyn bör avvaktas och att motion Sf419 yrkande 3 därför inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

E 6. Timersättning vid vissa vuxenutbildningar

Från förevarande anslag bestrids utgifter för timersättning för deltagare i grundutbildning för vuxna och för timersättning vid grundläggande svenskundervisning för invandrare (grund-sfi). Stödet utgår med 44 kr. per timme till den som förlorar arbetsinkomst, ersättning från arbetslöshetskassa eller kontant arbetsmarknadsstöd på grund av deltagande i utbildningen. Till övriga studerande utgår stödet med 13 kr. per timme.

I propositionen föreslås att den högre timersättningen höjs till 46 kr. per timme medan den lägre timersättningen föreslås oförändrad. Den del av kostnaderna för timersättningen vid grundvux som finansieras genom vuxenutbildningsavgiften beräknas i propositionen till 38 100 000 kr. och det totala anslagsbehovet till 138 970 000 kr.

I motion Sf421 av Birgitta Rydle m.fl. (yrkandena 8 och 9) förordas en oförändrad timersättning och därigenom en besparing på 2,4 milj. kr. på förevarande anslag.

Utskottet, som ovan tillstyrkt en höjning av korttidsstudiestödet till 46 kr. i timmen, anser det rimligt med en motsvarande höjning av den högre timersättningen vid vissa vuxenutbildningar. Denna höjning medför dock att

en lägre anslagstilldelning skulle begränsa antalet stödtagare. Utskottet tillstyrker således propositionens förslag och avstyrker bifall till motion Sf421 yrkandena 8 och 9 och föreslår att till Timersättning vid vissa vuxenutbildningar anvisas 138 970 000 kr.

I motion Sf407 begär Berit Oscarsson m.fl. ett tillkännagivande om att timersättning bör utgå även för restid, vilket skulle innebära en stor förbättring för de studerande som har långa resvägar.

Frågan om ersättning för restid har tidigare behandlats av utskottet i betänkandet SfU 1985/86:14. Utskottet, som var införstått med att reglerna för timersättning i vissa fall kunde medföra ett väsentligt inkomstbortfall för restid, ansåg att det i och för sig skulle vara önskvärt med samma möjlighet till ersättning för restid som gällde för det dåvarande timstudiestödet. Utskottet var dock av kostnadsskäl inte berett att tillstyrka ett sådant förslag.

Utskottet, som även nu anser det önskvärt att ersättning skulle kunna utgå jämväl för restid, konstaterar dock att det statsfinansiella läget fortfarande är sådant att förslaget inte kan genomföras. Motion Sf407 bör därför avslås.

I motion Sf420 begär Stina Gustavsson och Marianne Andersson ett tillkännagivande om ekonomiska stödåtgärder för vissa studerande vid folkhögskola. Motionärerna föreslår att folkhögskolekurser för vuxna studerande med läs- och skrivsvårigheter samt folkhögskolekurser i svenska för invandrare skall jämställas med grundvuxstudier vad gäller ekonomiska stödåtgärder.

De studerande som motionärerna tar sikte på tillhör den grupp studerande som är särskilt prioriterad vid fördelning av korttidsstudiestöden. Med hänsyn härtill är utskottet inte berett att förorda någon utvidgning av rätten till timersättning till att även avse dessa studerande. Utskottet avstyrker följaktligen bifall till motion Sf420.

E 7. Kostnader för avskrivning av vissa studielån med statlig kreditgaranti

Utskottet biträder regeringens förslag till medelsanvisning under denna punkt.

E 8. Bidrag till vissa studiesociala ändamål

Från anslaget bestrids dels kostnader för bidrag till hälso- och sjukvård för studerande, dels stöd till produktion av studielitteratur för synskadade och rörelsehindrade högskolestuderande och dels bidrag för reserabatter till studerande.

Tillsynen över studerandehälsovården utövas av universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) fr.o.m. budgetåret 1984/85, och ett nytt statsbidragssystem har införts fr.o.m. budgetåret 1985/86.

I propositionen har beaktats att sammanlagt 368 000 kr. överförts till anslaget från reservationsanslagen D 8. Utbildning för tekniska yrken och D 11. Utbildning för undervisningsyrken. Vidare har medel motsvarande 0,5 milj. kr. förts över från femte huvudtitelns förslagsanslag D 1. Bidrag till

sjukförsäkringen. Efter löne- och prisomräkning med 6 % har anslagsposten för bidrag till hälso- och sjukvård för studerande beräknats till 8 658 000 kr.

I motion Sf414 begär Jan Hyttring i yrkande 1 att 8 800 000 kr. anslås till studerandehälsovården. Detta högre belopp behövs enligt motionären för att täcka hälsovårdens kostnadsökningar. Vidare begärs i yrkande 2 att 300 000 kr. anslås som engångsanvisning för metodutveckling av förebyggande verksamhet inom studerandehälsovården.

Utskottet anser att studerandehälsovården får anses tillgodosedd genom den löne- och prisomräkning med 6 % som gjorts av anslagsposten i propositionen. Beträffande yrkandet om engånganvisning för metodutveckling av förebyggande verksamhet konstaterar utskottet att UHÄ inte framfört någon sådan begäran i sin anslagsframställning. Utskottet, som förutsätter att UHÄ tar erforderliga initiativ på området, är mot denna bakgrund inte berett att tillstyrka det begärda engångsanslaget. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motion Sf414 yrkandena 1 och 2 och tillstyrker propositionens förslag om medelsbehov för bidrag till hälso- och sjukvård för studerande.

Statsbidraget för produktion av studielitteratur till synskadade m.fl. högskolestuderande, vilket disponeras av talboks- och punktskriftsbiblioteket (TPB), beräknas i propositionen till 8 920 000 kr. Enligt propositionen bör anslagsposten återgå till att bli förslagsvis betecknad. I propositionen föreslås vidare att anslagsposten tillförs medel för talböcker till högskolestuderande som har grava läs- och skrivsvårigheter (s.k. dyslektiker). Dessutom föreslås att till anslaget G 17. Talboks- och punktskriftsbiblioteket: Förvaltningskostnader överförs 47 000 kr. för att möjliggöra katalogisering av studielitteratur framställd i punktskrift. Med hänsyn till de förhållandevis långa leveranstiderna för den aktuella studielitteraturen föreslås vidare i propositionen att TPB ges bemyndigande att beställa sådan produktion av litteratur som förfaller till betalning först under budgetåret 1989/90 till ett belopp av högst 3,1 milj. kr.

Enligt beslut av riksdagen (SfU 1986/87:11, rskr. 176) avser förevarande anslagspost fr.o.m. budgetåret 1987/88 medel för studielitteratur även för vissa rörelsehindrade. Någon överföring av medel för förvaltningskostnader till anslaget G 17 gjordes emellertid inte. Regeringen har dock i regleringsbrev föreskrivit att från anslagsposten får högst 132 000 kr. användas för att bestrida personalkostnader samt vissa övriga förvaltningskostnader i samband med produktion av studielitteratur för rörelsehindrade högskolestuderande. Utskottet konstaterar att medel för angivna förvaltningskostnader rätteligen inte skall beräknas under förevarande anslagspost utan under anslaget G 17, vilket behandlas av kulturutskottet. Med hänsyn härtill och då socialförsäkringsutskottet beräknar medelsbehovet för nämnda kostnader efter pris- och löneomräkning till 137 000 kr. för budgetåret 1988/89 föreslår utskottet att anslagsposten till produktion av studielitteratur för synskadade högskolestuderande m.fl. minskas med detta belopp och således beräknas till 8 783 000 kr.

Medelsbehovet till bidrag för reserabatter till studerande beräknas i propositionen till 80 milj. kr. för budgetåret 1988/89. Utskottet har ingen erinran häremot.

Vad utskottet anfört under detta avsnitt medför att till anslaget Bidrag till vissa studiesociala ändamål bör anvisas ett reservationsanslag av 97 441 000 kr.

Övriga frågor

Utskottet behandlar i detta avsnitt tre motioner som berör skilda frågor med anknytning till studiestödsområdet.

I motion Sf402 begär Berit Löfstedt och Viola Furubjelke ett tillkännagivande om utredning av formerna för samhällsstöd i vissa fall. Motionärerna tar sikte på speciella behov av studiefinansiering och nämner som exempel en ettårig kurs i Linköping, "Leva Livet", som bedrivs av Stadsmissionen i samarbete med Liljeholmens folkhögskola. Kursen vänder sig i stor utsträckning till människor med personliga och sociala problem men också till ungdomar som är yrkesobestämda. Kursen innehåller både praktiska och teoretiska ämnen och har ett betydande inslag av social träning. Motionärerna kan tänka sig att studiefinansieringen i dessa speciella fall skulle kunna ske genom anslag från någon central myndighet för projekt av social karaktär.

Utskottet konstaterar att de studier som berörs i motionen i huvudsak bör berättiga till särskilt vuxenstudiestöd. Möjligheterna att få sådant stöd har också förbättrats genom den i propositionen föreslagna - och av utskottet ovan tillstyrkta - ökningen av antalet vuxenstudiestöd. Mot denna bakgrund finner utskottet inte skäl att inom ramen för studiestödet förorda någon ytterligare studiefinansieringsform på sätt som begärts i motion Sf402. Utskottet avstyrker således bifall till motionen.

I motion Sf419 yrkande 2 har Erkki Tammenoksa m.fl. föreslagit en försöksverksamhet med samordnad studievägledning på några orter. Motionärerna anför att vuxenstuderande, eller blivande sådana, behöver en väl fungerande studievägledning. Det finns i dag omfattande resurser för studievägledning men dessa är mycket splittrade.

Utskottet vill i detta sammanhang framhålla följande. I regeringens proposition 1983/84:169 om kommunal och statlig utbildning för vuxna angavs bl.a. (s. 17) att kommunerna skall ansvara för att vuxna informeras om de utbildningsmöjligheter av olika slag som samhället erbjuder de vuxna. Vid utbildningsutskottets behandling av propositionen (UbU 1984/85:1) anförde utskottet:

> Mångfalden inom vuxenutbildningen är en tillgång. Självfallet skall kommun som utbildningsanordnare koncentrera sig på information om sådan kompetensinriktad vuxenutbildning som den själv anordnar. Samma princip gäller övriga utbildningsanordnare. Detta utesluter emellertid inte att varje utbildningsanordnare bör lämna upplysning om vad det finns för annan vuxenutbildning än den som man själv anordnar och om hur man kan få veta mer om denna. Informationen bör ske med ömsesidig respekt för den särart som ligger i de olika utbildningsformerna. Syftet med informationen måste vara att underlätta för de vuxna att finna den form av utbildning som bäst svarar mot deras behov.

I den följande propositionen om vuxenutbildningslag (prop. 1984/85:37 s. 21) erinrades om att såväl kommuner som landstingskommuner i skilda former

ger ett omfattande stöd till studieförbundens och folkhögskolornas verksamhet. Vidare erinrades om att nästan alla landstingskommuner och några kommuner dessutom är huvudmän för en eller flera folkhögskolor. De har därigenom ett direkt ansvar för verksamheten. Därför bör det vara naturligt att kommuner och landstingskommuner aktivt verkar för att vuxna utnyttjar också dessa utbildningsmöjligheter.

Enligt vad ovan framgår har landstingskommuner och kommuner ett särskilt ansvar för studievägledningen. Någon försöksverksamhet på sätt motionärerna föreslår är enligt utskottets mening således för närvarande inte påkallad. Motion Sf419 yrkande 2 bör därför avslås.

Frågan om sjukpenninggrundande inkomst för studerande tas upp av Barbro Sandberg m.fl. i motion Sf413 yrkande 5. Motionärerna begär sådan ändring i 3 kap. 5 § lagen om allmän försäkring att även den som inte uppbär studiemedel utan själv finansierar sina studier skall ha rätt att ha sin sjukpenninggrundande inkomst vilande.

Enligt tredje stycket nämnda lagrum får den sjukpenninggrundande inkomsten inte sänkas bl.a. under tid då den försäkrade bedriver studier för vilka han uppbär studiehjälp, studiemedel eller särskilt vuxenstudiestöd enligt studiestödslagen. Utskottet konstaterar att även den som enbart uppbär bidragsdelen av de olika stödformerna får behålla sin sjukpenninggrundande inkomst under studietiden. Med hänsyn härtill anser utskottet att det saknas anledning att frångå kravet på att den studerande skall uppbära angivet studiestöd. Utskottet avstyrker därför bifall till motion Sf413 yrkande 5.

Hemställan

Utskottet hemställer

Centrala studiestödsnämnden

1. att riksdagen godkänner att 37 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att delvis finansiera anslaget Centrala studiestödsnämnden m.m.,

2. att riksdagen till *Centrala studiestödsnämnden m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett ramanslag av 91 394 000 kr.,

Ersättning till vissa myndigheter för deras handläggning av studiesocialt stöd

3. att riksdagen till *Ersättning till vissa myndigheter för deras handläggning av studiesocialt stöd* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 16 705 000 kr.,

Studiehjälp m.m.

4. beträffande *inackorderingstillägg*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf412,

5. beträffande *gymnasieelevers resor*

att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf401,

6. beträffande *studiehjälp utomlands*
att riksdagen avslår motionerna 1987/88:Sf409 yrkande 1 och 1987/88:Sf421 yrkande 1,

7. beträffande *medelsanvisning till studiehjälp m.m.*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1987/88:Sf421 yrkande 2 till *Studiehjälp m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 2 024 745 000 kr.,

Vuxenstudiestöd m.m.

8. beträffande *medelsanvisning till vuxenstudiestöd*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motionerna 1987/88:Sf421 yrkandena 3–7 och 1987/88:Sf410 *dels* godkänner att 1 109 500 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera anslaget Vuxenstudiestöd m.m., *dels* till *Vuxenstudiestöd m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 1 109 500 000 kr.,

9. beträffande *vuxenutbildningsmedlens användning*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf405 i motsvarande del,

10. beträffande *höjd vuxenutbildningsavgift m.m.*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf408 yrkandena 1 och 2,

11. beträffande *vuxenutbildningsavgift för egenföretagare*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf405 i motsvarande del,

12. beträffande *differentierat vuxenstudiestöd m.m.*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf413 yrkandena 1 och 4,

13. beträffande *grundskolestuderande*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf419 yrkande 1,

14. beträffande *antalet ersättningstimmar vid korttidsstudiestödet*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf406,

15. beträffande *försöksverksamhet med kollektiv ansökan om internatbidrag*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1987/88:Sf413 yrkande 3 godkänner vad som i propositionen förordats om förlängd försöksverksamhet med kollektiv ansökan om internatbidrag för handikapp- och pensionärsorganisationer,

16. beträffande *kollektiv ansökan om korttidsstudiestöd för företagarorganisationer*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf422,

17. beträffande *internatbidraget*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf413 yrkande 2,

18. att riksdagen godkänner de riktlinjer till länsfördelning av medel till vuxenstudiestöd och uppsökande verksamhet på arbetsplatser som förordats i propositionen,

19. beträffande *urvalsreglerna för vuxenstudiestödet*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf403,

20. beträffande *översyn av vuxenstudiestödet*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf409 yrkande 2,

21. beträffande *särskilt vuxenstudiestöd för arbetslösa*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf419 yrkande 3,

22. att riksdagen antar i propositionen framlagt förslag till lag om ändring i studiestödslagen (1973:349),

Timersättning vid vissa vuxenutbildningar

23. beträffande *medelsanvisning till timersättning vid vissa vuxenutbildningar*
att riksdagen med bifall till propositionen och med avslag på motion 1987/88:Sf421 yrkandena 8 och 9, *dels* godkänner att 38 100 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera delar av anslaget Timersättning vid vissa vuxenutbildningar, *dels* till *Timersättning vid vissa vuxenutbildningar* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 138 970 000 kr.,

24. beträffande *ersättning för restid*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf407,

25. beträffande *vissa folkhögskolekurser*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf420,

Avskrivning av vissa studielån

26. att riksdagen till *Kostnader för avskrivning och inlösen av vissa studielån med statlig kreditgaranti* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 30 000 kr.,

Bidrag till vissa studiesociala ändamål

27. att riksdagen medger att anslagsposten till produktion av studielitteratur för synskadade högskolestuderande m.fl. får återgå till att bli förslagsvis betecknad,

28. att riksdagen medger att högskolestuderande som är s.k. dyslektiker skall kunna få studielitteratur i form av talböcker bekostade ur anslaget,

29. att riksdagen medger att regeringen lämnar talboks- och punktskriftsbiblioteket det beställningsbemyndigande om 3 100 000 kr. för budgetåret 1989/90 som förordats i propositionen,

30. beträffande *medelsanvisning till bidrag till vissa studiesociala ändamål*
att riksdagen till *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* med anledning av propositionen och med avslag på motion 1987/88:Sf414 yrkandena 1 och 2 för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 97 441 000 kr.

Övriga frågor

31. beträffande *samhällsstöd i vissa fall*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf402,

32. beträffande *samordnad studievägledning*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf419 yrkande 2,

33. beträffande *sjukpenninggrundande inkomst*
att riksdagen avslår motion 1987/88:Sf413 yrkande 5.

Stockholm den 24 mars 1988

På socialförsäkringsutskottets vägnar

Doris Håvik

Närvarande: Doris Håvik (s), Nils Carlshamre (m), Ralf Lindström (s), Karin Israelsson (c), Ulla Johansson (s), Gullan Lindblad (m), Lena Öhrsvik (s), Nils-Olof Gustafsson (s), Kenth Skårvik (fp), Siri Häggmark (m), Ingegerd Elm (s), Rune Backlund (c), Margó Ingvardsson (vpk), Barbro Sandberg (fp) och Maud Björnemalm (s).

Reservationer

1. Studiehjälp utomlands (mom. 6)

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 6 med "Utskottet är" och slutar på s. 7 med "avstyrks således." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att internationella kontakter i form av studier utomlands är betydelsefulla. Utskottet föreslår därför som ett första steg till en ökad internationalisering att studiebidrag skall kunna utgå under ett års studier på gymnasial nivå utomlands under de förutsättningar CSN föreslagit. Regeringen bör snarast lägga fram förslag till riksdagen härom så att de nya reglerna kan träda i kraft den 1 juli 1988.

dels att moment 6 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

6. beträffande *studiehjälp utomlands*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf421 yrkande 1 och med anledning av motion 1987/88:Sf409 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Medelsanvisning till studiehjälp m.m. (mom. 7)

Under förutsättning av bifall till reservation 1

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 7 som börjar med "Utskottet tillstyrker" och slutar med "budgetåret 1988/89." bort ha följande lydelse:

Till följd av att utskottet ovan förordat en utvidgning av rätten att erhålla studiebidrag vid utlandsstudier bör riksdagen till anslaget Studiehjälp m.m. för budgetåret 1988/89 utöver vad regeringen föreslagit anvisa 15 000 000 kr.

dels att moment 7 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

7. beträffande *medelsanvisning till studiehjälp m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf421 yrkande 2 och med

anledning av propositionen till *Studiehjälp m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 2 039 745 000 kr.,

3. Medelsanvisning till vuxenstudiestöd (mom. 8)

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 8 med "Syftet med" och slutar på s. 9 med "behandlad del." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar uppfattningen i motion Sf421 att betydande besparingar bör kunna göras inom vuxenstudiestödet för att frigöra avgiftsmedel för finansiering av studieförbundens verksamhet. För särskilt vuxenstudiestöd bör endast anvisas 700 milj. kr. och för korttidsstudiestöd 152 milj. kr. Medel bör inte längre anvisas för kostnader för uppsökande verksamhet och utbildning av studieorganisatörer eftersom tidigare års insatser på dessa områden får anses tillräckliga. Till anslaget bör därför anvisas ett belopp som är 192,5 milj. kr. lägre än som föreslagits av regeringen, eller sammanlagt 917 milj. kr.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *medelsanvisning till vuxenstudiestöd*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf421 yrkandena 3–7 och med anledning av propositionen samt med avslag på motion 1987/88:Sf410 *dels* godkänner att 917 000 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera anslaget Vuxenstudiestöd m.m., *dels* till *Vuxenstudiestöd m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 917 000 000 kr.,

4. Medelsanvisning till vuxenstudiestöd (mom. 8)

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 8 med "Syftet med" och slutar på s. 9 med "behandlad del." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att betydande besparingar bör kunna göras inom vuxenstudiestödet för att frigöra avgiftsmedel för finansiering av studieförbundens verksamhet. Som en följd härav minskar behovet av finansiering via statsbudgeten av denna verksamhet. För särskilt vuxenstudiestöd bör enligt utskottets uppfattning endast anvisas 726,5 milj. kr., vilket innebär en begränsning till 24 700 stöd. Härigenom görs en besparing av 55 milj. kr. Utskottet anser vidare att medel inte längre bör anvisas för kostnader för uppsökande verksamhet och utbildning av studieorganisatörer med hänsyn till att stora resurser finns tillgängliga för personalutbildning. Besparingen även i denna del blir 55 milj. kr. Till anslaget bör därför anvisas ett belopp som är 110 milj. kr. lägre än som föreslagits av regeringen, eller sammanlagt 999,5 milj. kr.

dels att moment 8 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

8. beträffande *medelsanvisning till vuxenstudiestöd*

att riksdagen med anledning av propositionen och motionerna 1987/

88:Sf410 och 1987/88:Sf421 yrkandena 3, 4, 6 och 7 samt med avslag på motion 1987/88:Sf421 yrkande 5 *dels* godkänner att 999 500 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenutbildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera anslaget Vuxenstudiestöd m.m., *dels* till *Vuxenstudiestöd m.m.* för budgetåret 1988/89 anvisar ett reservationsanslag av 999 500 000 kr.,

5. Höjd vuxenutbildningsavgift m.m. (mom. 10)

Margó Ingvardsson (vpk) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 9 som börjar med "Med hänsyn" och slutar med "behandlad del." bort ha följande lydelse:

För att öka möjligheterna att använda utbildning av vuxna som ett fördelningspolitiskt instrument anser utskottet det nödvändigt att öka de ekonomiska resurserna. Vuxenutbildningsavgiften bör därför ökas till 0,37 % av den totala lönesumman och inte begränsas till nuvarande 0,27 %. Utskottet beräknar de därigenom ökade intäkterna till 451 milj. kr. Dessa medel bör användas till ökat antal vuxenstudiestöd för en höjning av den allmänna utbildningsnivån.

dels att moment 10 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

10. beträffande *höjd vuxenutbildningsavgift m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf408 yrkandena 1 och 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Differentierat vuxenstudiestöd m.m. (mom. 12)

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet, som" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det angeläget att fler sökande kan beviljas särskilt vuxenstudiestöd. Effekterna av en jämnare fördelning av bidragsbeloppet mellan stödtagare med och utan dagpenning från arbetslöshetskassa bör därför såsom begärts i motion Sf413 yrkande 1 utredas. Utskottet anser vidare att den nuvarande differentieringen av vuxenstudiestödet är ett hinder för många kvinnor som vill börja studera efter att ha varit hemarbetande eller ha deltagit i jordbruksarbete. Utskottet anser att kortutbildade kvinnor och män skall ha samma möjligheter att studera som vuxna och att det är ett samhälleligt intresse att kvinnor skall kunna välja att gå på vuxenutbildning och inte hindras att göra detta av ekonomiska skäl. Differentieringen av det särskilda vuxenstudiestödet bör därför såsom begärts i yrkande 4 utredas i syfte att utröna hur den påverkat kvinnornas möjligheter att delta i vuxenutbildning.

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *differentierat vuxenstudiestöd m.m.*
att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf413 yrkandena 1 och 4 som sin mening ger regeringen till kännna vad utskottet anfört,

7. Differentierat vuxenstudiestöd m.m. (mom. 12)

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Utskottet, som" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning är den nuvarande differentieringen av vuxenstudiestödet ett hinder för många kvinnor som vill börja studera efter att ha varit hemarbetande eller ha deltagit i jordbruksarbete. Utskottet anser att kortutbildade kvinnor och män skall ha samma möjligheter att studera som vuxna och att det är ett samhälleligt intresse att kvinnor skall kunna välja att gå på vuxenutbildning och inte hindras att göra detta av ekonomiska skäl. Differentieringen av det särskilda vuxenstudiestödet bör därför såsom begärts i yrkande 4 utredas i syfte att utröna hur den påverkat kvinnornas möjligheter att delta i vuxenutbildning.

dels att moment 12 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

12. beträffande *differentierat vuxenstudiestöd m.m.*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf413 yrkande 4 och med avslag på motion 1987/88:Sf413 yrkande 1 som sin mening ger regeringen till kännna vad utskottet anfört,

8. Försöksverksamhet med kollektiv ansökan om internatbidrag (mom. 15)

Karin Israelsson (c), Kenth Skårvik (fp), Rune Backlund (c) och Barbro Sandberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Med hänvisning" och slutar med "avstyrks följaktligen." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser det inte rimligt att de begränsade resurser som står till förfogande för vuxenstudiestödet används till internatbidrag för kurser som riktar sig till ålderspensionärer. Medlen skall i stället användas för att finansiera studier för personer i arbetsaktiv ålder. Pensionärer bör som alternativ för sin studieverksamhet kunna erhålla stöd från studieförbunden. Med hänsyn härtill bör försöksverksamheten vad gäller pensionärsorganisationernas rätt att kollektivt ansöka om internatbidrag upphöra och i fortsättningen endast omfatta handikapporganisationerna.

dels att moment 15 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

15. beträffande *försöksverksamhet med kollektiv ansökan om internatbidrag*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf413 yrkande 3 och med anledning av propositionen som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

9. Internatbidraget (mom. 17)

Kenth Skårvik och Barbro Sandberg (båda fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "Av de" och slutar med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Av bestämmelserna om internatbidrag följer att en enskild sökande kan erhålla ersättning med 220 kr. per dag även om internatkostnaderna endast uppgår till i genomsnitt 110 kr. per dag. Vid kollektiv ansökan utgår ersättning däremot aldrig utöver de faktiska kostnaderna. Enligt utskottets uppfattning skall ersättning endast kunna utgå för de faktiska kostnaderna upp till internatbidragets belopp oavsett om ansökan görs enskilt eller kollektivt. Det anförda bör ges regeringen till känna.

dels att moment 17 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

17. beträffande *internatbidraget*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf413 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

10. Översyn av vuxenstudiestödet (mom. 20)

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet anser" och slutar med "riksdagens åtgärd." bort ha följande lydelse:

Utskottet konstaterar att en översyn av det särskilda vuxenstudiestödet och dess regelsystem planeras inom regeringskansliet. Denna översyn bör enligt utskottets uppfattning även omfatta systemet med en särskild vuxenutbildningsavgift och det särskilda vuxenstudiestödet för arbetslösa. Vidare kan det enligt utskottets mening ifrågasättas om reglerna för korttidsstudiestödet verkligen innebär att stödet går till den avsedda målgruppen. Det finns därför anledning att se över även dessa regler. Vad utskottet med bifall till motion Sf409 yrkande 2 således anfört bör ges regeringen till känna.

dels att moment 20 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

20. beträffande *översyn av vuxenstudiestödet*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf409 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

11. Medelsanvisning till timersättning vid vissa vuxenutbildningar (mom. 23)

Nils Carlshamre, Gullan Lindblad och Siri Häggmark (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som börjar på s. 13 med "Utskottet, som" och slutar på s. 14 med "138 970 000 kr." bort ha följande lydelse:

Utskottet anser att den nuvarande nivån på timersättningen 44 kr. per timme är tillräcklig vid deltagande i grundvux och grund-sfi och förordar därför i enlighet med motion Sf421 en oförändrad timersättning. Till följd härav kan en besparing med 2,4 milj. kr. göras på anslaget.

dels att moment 23 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

23. beträffande *medelsanvisning till timersättning vid vissa vuxenutbildningar*

att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf421 yrkandena 8 och 9 och med anledning av propositionen, *dels* godkänner att 35 700 000 kr. av de medel som tillfaller statsverket genom vuxenut-

bildningsavgiften för budgetåret 1988/89 används för att finansiera delar av anslaget Timersättning vid vissa vuxenutbildningar, *dels* till *Timersättning vid vissa vuxenutbildningar* för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 136 570 000 kr.,

12. Medelsanvisning till bidrag till vissa studiesociala ändamål (mom. 30)

Karin Israelsson och Rune Backlund (båda c) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 15 som börjar med "Utskottet anser" och slutar med "för studerande." bort ha följande lydelse:

Den i propositionen föreslagna uppräkningen av anslaget täcker enligt utskottets uppfattning inte de kostnadsökningar som studerandehälsovården har. Utskottet anser att ytterligare 142 000 kr. därför bör anvisas till anslaget. Utskottet anser vidare att det är angeläget att metoder kan utvecklas för förebyggande verksamhet inom studerandehälsovården och för sådant ändamål bör anvisas ett engångsanslag om 300 000 kr.

dels att moment 30 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

30. beträffande *medelsanvisning till bidrag till vissa studiesociala ändamål*
att riksdagen till *Bidrag till vissa studiesociala ändamål* med bifall till motion 1987/88:Sf414 yrkandena 1 och 2 och med anledning av propositionen för budgetåret 1988/89 anvisar ett förslagsanslag av 97 883 000 kr.,

13. Sjukpenninggrundande inkomst (mom. 33)

Nils Carlshamre (m), Gullan Lindblad (m), Kenth Skårvik (fp), Siri Häggmark (m) och Barbro Sandberg (fp) anser

dels att den del av utskottets yttrande på s. 17 som börjar med "Enligt tredje" och slutar med "yrkande 5." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets uppfattning bör en försäkrad få ha sin sjukpenninggrundande inkomst vilande under den tid han bedriver studier som berättigar till studiehjälp, studiemedel eller särskilt vuxenstudiestöd. Det bör således inte vara en förutsättning att han faktiskt uppbär sådant stöd. Regeringen bör snarast lägga fram förslag till riksdagen härom.

dels att moment 33 i utskottets hemställan bort ha följande lydelse:

33. beträffande *sjukpenninggrundande inkomst* att riksdagen med bifall till motion 1987/88:Sf413 yrkande 5 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Förslag till

Lag om ändring i studiestödslagen (1973:349)

Härigenom föreskrivs att 3 kap. 7 §, 5 kap. 5 §, 6 kap. 5 och 8 §§ samt 7 kap. 5 och 18 §§ studiestödslagen (1973:349)[1] skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
3 kap.	
7 §	
Inackorderingstillägg utgår med lägst *770* och högst *1 550* kronor i månaden till studerande som behöver inackordering. Närmare föreskrifter om inackorderingstillägg meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen utser.	Inackorderingstillägg utgår med lägst *810* och högst *1 630* kronor i månaden till studerande som behöver inackordering. Närmare föreskrifter om inackorderingstillägg meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen utser.
5 kap.	
5 §	
Korttidsstudiestöd utgör *44* kronor för varje timme.	Korttidsstudiestöd utgör *46* kronor för varje timme.
6 kap.	
5 §	
Internatbidrag utgör *220* kronor för varje dygn.	Internatbidrag utgör *235* kronor för varje dygn.
8 §	
Har en facklig organisation ansökt om internatbidrag för fördelning mellan vissa arbetstagare gäller följande särskilda bestämmelser.	
1. Bidraget får utgå till den fackliga organisationen i stället för till den studerande.	
2. Bidraget skall motsvara den faktiska kostnaden för resor, kost och logi för den studerande.	
3. För varje kurs får bidragen dock aldrig beräknas till högre belopp än som mot-	3. För varje kurs får bidragen dock aldrig beräknas till högre belopp än som mot-

[1] Lagen omtryckt 1987:303.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
svarar *220* kronor i genomsnitt för varje dygn och varje studerande som har rätt till bidraget.	svarar *235* kronor i genomsnitt för varje dygn och varje studerande som har rätt till bidraget.

7 kap.

5 §

Särskilt vuxenstudiestöd kan utgå såväl vid heltidsstudier om minst 15 dagar under ett kalenderhalvår som vid deltidsstudier om minst 30 dagar under ett kalenderhalvår. Till deltidsstuderande kan dock särskilt vuxenstudiestöd utgå endast om han bedriver studierna på minst halvtid.	Särskilt vuxenstudiestöd kan utgå såväl vid heltidsstudier om minst 15 dagar under ett kalenderhalvår som vid deltidsstudier om minst 30 dagar under ett kalenderhalvår. Till deltidsstuderande kan dock särskilt vuxenstudiestöd utgå endast om han bedriver studierna på minst halvtid. *Vid bedömande av om den studerande har rätt till särskilt vuxenstudiestöd för heltidsstudier får, förutom till studier som avses i 1 §, även hänsyn tas till studier i grundutbildning för vuxna (grundvux) eller grundläggande svenskundervisning för invandrare.*

Särskilt vuxenstudiestöd får utgå för kalenderhalvår som infaller senast under det år då den studerande fyller 50 år. Särskilt vuxenstudiestöd får även utgå för senare kalenderhalvår, om särskilda skäl föreligger.

I fråga om särskilt vuxenstudiestöd tillämpas 4 kap. 6-8 §§ på motsvarande sätt.

Närmare föreskrifter om omfattningen av de studier som kan ge rätt till särskilt vuxenstudiestöd meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

18 §

Bestämmelserna i 4 kap. 37, 41 och 43 §§ skall tillämpas på särskilt vuxenstudiestöd.

Bestämmelse i detta kapitel om studerande som är gift skall tillämpas endast om äktenskapet ingåtts senast under kalenderhalvåret närmast före det för vilket särskilt vuxenstudiestöd skall utgå.

Nuvarande lydelse	*Föreslagen lydelse*
Bestämmelse i detta kapitel som gäller studerande som är gift, tillämpas också på den som utan att vara gift lever tillsammans med annan person, med vilken han tidigare varit gift eller med vilken han gemensamt har eller har haft barn.	

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1988.

gotab Stockholm 1988 15014